

FAKTA

Kartlegging av leseferdighet i 2. og 3. klasse

Kort oppsummering av resultatene fra undersøkelsen våren 2002 – det vises til delrapport ("Kartlegging av leseferdighet i 2. og 3. klasse. Engen, Solheim og Olofsson 1992).

2. klasse

Ved undersøkelsen i vårsemesteret våren 2002 se vi at elevene oppnår bedre skårer på oppgaver som fokuserer på fonologiske ferdigheter og bokstavkunnskap enn de gjorde i 2000. Framgangen er spesielt stor på delprøven "orddiktat". Denne delprøven stiller relativt store krav både til fonologiske analyseferdigheter, bokstavkunnskap, samt til oppmerksomhet og konsentrasjon. Prosentandelen som skårer under den "bekymringsgrensen" som ble satt ved standardiseringen i 2000 er sunket fra 19 til 9.3%. Prosentandelen som klarer alt har også steget.

Når det gjelder elevenes ferdighet i ord- og tekstlesing, er det bare små endringer fra våren 2000 til våren 2002 i forhold til begge målpunktene. Det synes altså som om leseferdighetsnivået på de områder som blir målt med denne prøven, ikke har endret seg i vesentlig grad fra 2000 til 2002.

Det er signifikante forskjeller mellom gutter og jenter i jentenes favør. Denne forskjellen er spesielt stor på de delprøvene som setter størst krav til lesing. Forskjellene mellom målformene er små og usystematiske.

3. klasse

Når det gjelder niåringenes leseferdighet (nåværende 3. klasse – 2. klasse før reform 97) kan vi følge utviklingen fra 1994 til 2002. I 2000 så vi en negativ utvikling i forhold til tidligere undersøkelser. Resultatene fra den tilsvarende undersøkelsen i 2001 var relativt sammenlignbare med det vi fant i 2000. I 2002 ser vi derimot en utvikling i positiv retning. Prosentandelen under de gitt "bekymringsgrensene" er lavere i 2002 enn i de to foregående årene og er nå relativt sammenlignbar med det en fant i 1994. Prosentandelen med "alt rett" på de forskjellige deloppgavene har også økt i forhold til undersøkelsene i 2000 og 2001. Men, med unntak av en av ordlesingsprøvene, er prosentandelen med alt rett fremdeles noen lavere enn i 1994.

Forskjellene mellom gutter og jenter er som i 2. klasse. Også på dette klassetrinnet er det små og usystematiske forskjeller mellom målformene når det gjelder prosentandeler under "bekymringsgrensene", men svak, men signifikant forskjell i favør av bokmålsutvalget når det gjelder prosentandel med alt rett.

Vi har ikke data som kan forklare den positive utviklingen vi nå ser. Vi kan imidlertid anta at den oppmerksomheten som har vært rettet mot småskoleelevenes ferdighetsnivå de siste årene, kan ha hatt en gunstig innvirkning på begynnerundervisningen i lesing, og dermed

også på resultatene som oppnås når en skal kartlegge sider ved elevenes leseferdighet. De resultatene som nå presenteres, indikerer følgelig at en bør holde fokus på begynneropplæringen og på småskoleelevenes leseferdighet også i de kommende årene.

Utvalg

Standardiseringen av prøven i 2. klasse (2000) ble gjennomført på et utvalg på 700 elever som var representative for Rogaland. Rogaland er demografisk sett et lite "landsutvalg" og en har i en rekke undersøkelser sett at resultatene i Rogaland er representative på landsbasis.

Tilsvarende utvalg ble brukt på undersøkelsene i 3. klasse i 2000 og i 2001. I 2002 valgte en å utvide til 1500 elever. Statistisk sentralbyrå satte her sammen et utvalg på landsbasis som omfatter de samme skolene både for 2. og for 3. klasse.